

ΣΥΓΚΡΟΤΗΘΗΚΕ από τους Δικαστές: Ιωσήφ Τσαλαγανίδη, Προεδρεύοντα Αρεοπαγίτη, κολομένου του Αντιπροέδρου του Αρείου Πάγου Γεωργίου Σακκά, Γεώργιο Κοντό, Αβροχόμη Θούα, Μιλτιάδη Χατζηγεωργίου και Γεώργιο Αποστολάκη, Αρεοπαγίτες.

ΣΥΝΗΛΘΕ σε δημόσια συνεδρίαση στο Κατάστημά του, στις 9 Οκτωβρίου 2017, με την παρουσία και της γραμματέως, Θεοδώρα Παπαδημητρίου, για να δικάσει την υπόθεση μεταξύ:

Της αναρρεσίουσας: ανώνυμης τραπεζικής εταιρείας με την επωνυμία "ΤΡΑΠΕΖΑ EUROBANK ERGASIAS ANONYMH ETAIPEIA" (ΤΡΑΠΕΖΑ ΓΙΟΥΡΟΜΠΑΝΚ ΕΡΓΚΑΣΙΑΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ) και το διακριτικό τίτλο "EUROBANK ERGASIAS" (ΓΙΟΥΡΟΜΠΑΝΚ ΕΡΓΚΑΣΙΑΣ), που εδρεύει στην Αθήνα και εκπροσωπείται νόμιμα, εκπροσωπήθηκε δε από τον πληρεξούσιο δικηγόρο της Γρηγόριο Τυαγιάνη. Της αναρρεσίβηλης: Σ. χήρας Δ. Γ. το γένος Π. Π., κατοίκου ..., η οποία εκπροσωπήθηκε από την πληρεξούσια δικηγόρο της Κλεονίκη Γκουβίτα.

Η ένδικη διαφορά άρχισε με την από 17-7-2013 ανακοπή της ήδη αναρρεσίβηλης, που κατατέθηκε στο Ειρηνοδίκηο Αμαλιάδος, Εκδόθηκαν οι αποφάσεις: 18/2014 του ιδίου Δικαστηρίου και 45/2015 του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αμαλιάδας. Την ανάρτηση της τελευταίας απόφασης ζητεί η αναρρεσίουσα με την από 20-11-2015 αίτηση της και τον από 13-12-2016 πρόσθετο αυτής λόγο. Κατά τη σύζησηση της αίτησης αυτής, που εκφονήθηκε από το πινάκιο, οι διάδικοι παραστάθηκαν, όπως σημειώνεται πιο πάνω. Ο εισηγήτης Αρεοπαγίτης Ιωσήφ Τσαλαγανίδης ανέγνωσε την από 5-1-2017 έκθεσή του, με την οποία εισηγήθηκε να γίνουν δεκτοί οι λόγοι (κύριοι και πρόσθετοι) της αιτήσεως αναρρεσίουσας. Ο πληρεξούσιος της αναρρεσίουσας ζήτησε την παραδοχή της αίτησης και τον πρόσθετο αυτής λόγου, η πληρεξούσια της αναρρεσίβηλης την απόρριψη τους, καθέναν δε την καταδική του αντιδικού μέρους στη δικαστική δαπάνη.

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

Κατά τη διάταξη του άρθρου 560 αριθ. 1 ΚΠολΔ, ανάρτηση επιτρέπεται αν παραβιάστηκε κανόνας του ουσιαστικού δικαίου, στον οποίο περιλαμβάνονται και οι ερμηνευτικοί κανόνες των δικαιοπραξιών. Ο κανόνας δικαίου παραβιάζεται, αν δεν εφαρμοστεί, ενώ συνέτρεχαν οι πραγματικές προϋποθέσεις για την εφαρμογή του, ή αν εφαρμοστεί, ενώ δεν συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις αυτές, καθώς και αν εφαρμοστεί εσφαλμένα, η δε παραβίαση εκδηλώνεται είτε με ψευδή ερμηνεία, είτε με κακή εφαρμογή, δηλαδή με εσφαλμένη υπαγωγή (ΟΛΑΠ 7/2006 και ΟΛΑΠ 4/2005). Περαιτέρω, με το άρθρο 1 ν. 1266/1982 καταργήθηκε η Νομισματική Επιτροπή, η οποία με βάση την εξουσιοδότηση που είχε παρασχεθεί από το άρθρο 2 παρ. 3 του ν.δ. 588/1948 "περί ελέγχου πιστεως", καθόριζε με

απόφαση της (ΝΕ) τα "τραπεζικά επιτόκια" και παράλληλα ορίστηκε ότι οι αρμοδιότητές της μεταβιβάσθηκαν αυτοδικαίως στην Τράπεζα της Ελλάδος και ασκούνται με πράξεις του Διοικητή της. Εκτοτε με πράξεις του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος (ΠΑ/ΤΕ) καθορίζονταν τα "τραπεζικά επιτόκια", τα επιτόκια, δηλαδή, που συνομολογούνται ή προέρχονται από τραπεζικές συμβάσεις ή συναλλαγές. Ο Διοικητής ειδικότερα καθόριζε το ελάχιστο και το ανώτατο όριο των τραπεζικών επιτοκίων και οι τράπεζες ήσαν υποχρεωμένες να προσδιορίζουν τα επιτόκια των διαφόρων μορφών χορηγήσεων ή καταθέσεων μέχρι του ύψους αυτού. Τα οριζόμενα με βάση τις παραπάνω διατάξεις τραπεζικά επιτόκια μπορεί να ήσαν, και πολλές φορές συνέβαινε αυτό, ανώτερα των δικαιοπρακτικών (εξωτραπεζικών) επιτοκίων, δηλαδή των επιτοκίων των λοιπών, πλην των τραπεζικών συναλλαγών, αφού ο Διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος μπορεί να λειτουργεί, σύμφωνα με την παραπάνω νομοθετική εξουσιοδότηση, και "κατά παρέκκλιση από πάσης γενικής ή ειδικής διατάξεως περί του ύψους του τόκου...". Μέχρι τον Ιανουάριο 1987 τα τραπεζικά επιτόκια τόσο ως προς το ανώτατο όσο και ως προς το κατώτερο όριο υπάγονταν σε αυστηρό διοικητικό προσδιορισμό από το Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος και οι τράπεζες δεν είχαν το δικαίωμα να ορίζουν μικρότερα ή μεγαλύτερα επιτόκια, αλλά σύμφωνα με τη ρητή διάταξη του άρθρου 6 του ν.δ. 548/1948 τα οριζόμενα αυτά επιτόκια ήσαν υποχρεωτικά και για τις τράπεζες και για τους δανειζόμενους. Με την υπ' αριθ. 1087/1987 ΠΑ/ΤΕ, με στόχο την, λόγω του ανταγωνισμού μεταξύ των τραπεζών, συμπίεση των επιτοκίων προς τα κάτω, αλλά και προς εναρμονισμό με τα ισχύοντα αντίστοιχα στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, άρχισε η μερική απελευθέρωση του τρόπου καθορισμού των τραπεζικών επιτοκίων στις βραχυπρόθεσμες αρχικά χορηγήσεις και καθορίστηκε για πρώτη φορά με την άνω πράξη μόνο το ελάχιστο όριο των επιτοκίων αυτών. Η πράξη αυτή τροποποιήθηκε με διάφορες άλλες, που καθόρισαν το ελάχιστο τραπεζικό επιτόκιο σε διάφορες μορφές χορηγήσεων. Ειδικότερα, με την υπ' αριθμό 2286/28-1-1994 ΠΑ/ΤΕ σχετικά με την καταναλωτική πίστη, η χορήγηση δανείων σε φυσικά πρόσωπα για την κάλυψη προσωπικών αναγκών καθώς και για τις αγορές μέσω πιστωτικών καρτών κ.τ.λ., πλην των άλλων, ως προς το ύψος των επιτοκίων ορίζονται τα εξής: "... Με την προϋπόθεση της τήρησης του ενόπιον συνολικού κατ' άτομο ορίου των 97, οκτώ εκατομμυρίων και των ειδικότερων ορίων των παρ. β, και γ, το επιτόκιο, η διάρκεια και οι λοιποί όροι της χρηματοδότησης καθορίζονται από τη δανειστρία τράπεζα με την επιφύλαξη των διατάξεων περί ελαχίστων ορίων επιτοκίων χορηγήσεων που εκάστοτε ισχύουν". Η εν λόγω πράξη του Διοικητή κάνει λόγο για επιφύλαξη "επιτοκίων χορηγήσεων", πράγμα που παραπέμπει σαφώς στις τραπεζικές χορηγήσεις και όχι τις εξωτραπεζικές δικαιοπραξίες, αφού στις τελευταίες δεν τίθεται θέμα "χορηγήσεων" αλλά συμβάσεων, καθώς και η λέξη "χορηγήσεις" υποδηλώνει σαφώς τις κατ' εξαρχην τραπεζικές συναλλαγές. Στόχος της απελευθέρωσης αυτής ήταν η, λόγω του ανταγωνισμού μεταξύ των τραπεζών, συμπίεση των επιτοκίων προς τα κάτω. Ο ανταγωνισμός λειτουργήσει προς αυτή την κατεύθυνση και λόγω και των οικονομικών συνθηκών άρχισε από το έτος 1994 η μείωσή τους. Εξάρτηση αποτελούν τα επιτόκια που ισχύουν στις χορηγήσεις της καταναλωτικής πίστης (κάρτες, καταναλωτικά δάνεια, κτλ), τα οποία λόγω της ιδιαιτερότητας που παρουσιάζουν αυτά τα δάνεια (χορήγηση χωρίς πρόσθετες εξασφαλίσεις, μεγάλες επισφάλειες, απασχόληση μεγάλου αριθμού υπαλλήλων κλπ),

διαμορφώθηκαν από όλες τις τράπεζες σε ύψος μεγαλύτερο από τα εξωτραπεζικά (δικαιοπρακτικά) επιτόκια. Κατά συνέπεια, με σειρά πράξεων του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος επήλθε ουσιαστικά απελευθέρωση των τραπεζικών επιτοκίων, οπότε η επέμβαση του νομοθέτη ως προς τον καθορισμό ανώτατου ορίου περιορίζεται στη ρύθμιση των δικαιοπρακτικών (εξωτραπεζικών) μόνο επιτοκίων, σύμφωνα με τα άρθρα 293 - 295 ΑΚ. Ο προσδιορισμός των επιτοκίων αυτών γίνεται αρχικά, κατά τη νομοθετική εξουσιοδότηση που είχε παρασχεθεί με το άρθρο 109 παρ. 1 του ΕισΝΑΚ, με βασιλικό διάταγμα, εκδιδόμενο ύστερα από πρόταση των Υπουργών Δικαιοσύνης, Οικονομικών και Εθνικής Οικονομίας, και στη συνέχεια, σύμφωνα με το άρθρο 15 παρ. 5 του ν. 876/1979, με πράξη του Υπουργικού Συμβουλίου (ΠΥΣ). Σε εφαρμογή των διατάξεων αυτών με το β.δ. 21/21.8.1946 το ανώτατο από δικαιοπραξία επιτόκιο ορίστηκε σε 10% ετησίως και το νόμιμο και από υπερημερία επιτόκιο ορίστηκε σε 12% ετησίως. Τα ποσοστά αυτά ισχύσαν μέχρι το έτος 1979 και έκτοτε αναπροσαρμόζονται κάθε φορά, ανάλογα με τις οικονομικές συνθήκες, από τις εκδιδόμενες ΠΥΣ, σε πολλές από τις οποίες ορίζεται ότι η εφαρμογή τους εκτείνεται μόνο στα εξωτραπεζικά επιτόκια. Από τα παραπάνω προκύπτει ότι τα δικαιοπρακτικά (εξωτραπεζικά) και τα τραπεζικά επιτόκια αποτελούν ανεξάρτητα δύο διακριτά μεταξύ τους και μάλιστα μη συγκρίσιμα μεγέθη, που δεν επικαλύπτονται από άποψη πεδίου εφαρμογής, υποκειμένα σε απολύτως μη επικαλυπτόμενες ρυθμίσεις, αφού καθένα κατηγορία ρυθμίζεται από διαφορετικά όργανα με διαφορετική νομοθετική εξουσιοδότηση, τα δε τραπεζικά επιτόκια διαμορφώνονται ελεύθερα, σύμφωνα με την αρχή της οικονομίας της ανοικτής αγοράς με ελεύθερο ανταγωνισμό, τις διατάξεις της κοινοτικής νομοθεσίας, αλλά και τη στάθμιση των εκτιμώμενων κατά περίπτωση κινδύνων, των εκάστοτε συνθηκών των χρηματοπιστωτικών αγορών, καθώς και τον εν γένει υποχρέωσαν των τραπεζών που απορρύνουν από τις διατάξεις που διέπουν τη λειτουργία τους και χωρίς οι τράπεζες, κατά τον καθορισμό τους, να δεσμεύονται από το ύψος των δικαιοπρακτικών (εξωτραπεζικών) επιτοκίων (ΑΠ 2037/2014). Ενόψει αυτών, συμφωνίες τραπεζικών επιτοκίων, που καταρτίστηκαν μετά την απελευθέρωσή τους και με τις οποίες συνομολογείται επιτόκιο, που τυχόν, κατά περίπτωση, υπερβαίνει το εκάστοτε οριζόμενο για τα δικαιοπρακτικά (εξωτραπεζικά) επιτόκια ανώτατο όριο, δεν είναι εκ μόνου του λόγου αυτού αθέμιτες (ΑΠ 370/2012, ΑΠ 652/2010, ΑΠ 1219/2001). Συνεκόλουθα, η συμφωνία μεταξύ πιστοχού και πιστωτικού ιδρύματος περί χορηγίας καταναλωτικού δανείου από το τελευταίο, με την οποία, κατά περίπτωση και με βάση τις προαναφερμένες συνθήκες και ιδίως των χρηματοπιστωτικών αγορών και της χρονικής υποχρέωσαν των τραπεζών που απορρύνουν από τις διατάξεις που διέπουν τη λειτουργία τους, σαφώς καθορίζεται κυμαινόμενο επιτόκιο και περιγράφεται ο τρόπος υπολογισμού του με κριτήρια αντικειμενικά, δεν καθίσταται άκυρη, από το γεγονός και μόνο ότι κατά την κατάρτιση της το συμβατικά προβλεπόμενο ύψος του τραπεζικού επιτοκίου υπερβαίνει τα δικαιοπρακτικά (εξωτραπεζικά) κατά ορισμένες μονάδες, και κατά την καταγγελία ακόμη περισσότερες, και τούτο διότι η συμφωνία περί καθορισμού κυμαινόμενου τραπεζικού επιτοκίου στηρίζεται στις επικρατούσες, κατά το χρόνο συνομολογήσής της, προαναφερμένες συνθήκες, οι οποίες μάλιστα σε περίπτωση μεταβολής τους θα μπορούσαν ενδεχομένως να δικαιολογήσουν όχι μόνο τη μείωση υπέρ τον πιστοχού αλλά και την υπέρ του πιστωτικού ιδρύματος αύξησή του. Ενόψει των

εκτεθέντων, με βάση την αρχή του απαραβίαστου των συμβάσεων (pacta sunt servanda), παραμένει για τα συμβαλλόμενα μέρη η άνω συμφωνία έγκυρη και δεσμευτική, κατά το υπερβάλλον ποσοστό του συμφωνηθέντος κυμαινόμενου τραπεζικού επιτοκίου, ελεγχόμενη, ενδεχομένως, εάν συντρέξουν οι νόμιμες προς τούτο προϋποθέσεις και γίνει σχετική επίκληση αυτών, στο πλαίσιο των γενικών ρητρών του ΑΚ (άρθ. 281, 388), καθώς και του άρθρου 2 του ν. 2251/1994 "προστασία καταναλωτή" και όχι διότι αυτό, δηλαδή το συμβατικά καθορισθέν κυμαινόμενο τραπεζικό επιτόκιο, υπερβαίνει απλώς και μόνο τα δικαιοπρακτικά (εξωτραπεζικά) επιτόκια (ΑΠ 756/2015, 370/2012).

Περαιτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 6 του ν. 2251/1994 "περί προστασίας των καταναλωτών", όπως είχε πριν από την αντικατάστασή του με το άρθρο 10 παρ. 24 στοιχείο β' του ν. 2741/1999, οι γενικοί όροι των συναλλαγών (ΓΟΣ), δηλαδή οι όροι που έχουν διατυπωθεί εκ των προτέρων για αόριστο αριθμό μελλοντικών συμβάσεων, απαγορεύονται και είναι άκυροι, αν έχουν ως αποτέλεσμα την υπέρμετρη διατάραξη της ισορροπίας των δικαιωμάτων και υποχρέωσαν των συμβαλλόμενων σε βάρος του καταναλωτή, όπως είναι και ο πλάτης της τράπεζας, στον οποίο αυτή, χωρίς ουσιαστική διαπραγμάτευση, αλλά με βάση προδιατυπωμένους όρους, χορηγεί, εκτός των άλλων, καταναλωτικά, ή στεγαστικά δάνεια. Ο καταχρηστικός χαρακτήρας τέτοιου γενικού όρου ενσωματωμένου σε σύμβαση κρίνεται αφού ληφθούν υπόψη η φύση των αγαθών ή υπηρεσιών, το σύνολο των ειδικών συνθηκών κατά τη σύναξη της και όλες οι υπολοίτες ρήτρες της σύμβασης ή άλλης σύμβασης από την οποία αυτή εξαρτάται. Ο περιχών της διάταξη αυτή νόμος 2251/1994 αποτελεί ενσωμάτωση στο εθνικό δίκαιο της Οδηγίας 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 5-4-1993 "σχετικά με τις καταχρηστικές ρήτρες συμβάσεων που συνάπτονται με τους καταναλωτές". Στο άρθρο 3 παρ. 1 της εν λόγω οδηγίας ορίζεται, ότι "ρήτρα υπέρμετρη διατάραξη" ή καταχρηστική άσκηση του δικαιώματος ή η κατάχρηση ενός θεσμού, όπως είναι η συμβατική ελευθερία. Η ανωτέρω παράγραφος στην αρχική της διατύπωση χρησιμοποιούσε τον όρο "υπέρμετρη διατάραξη" της ισορροπίας των δικαιωμάτων και υποχρέωσαν των συμβαλλόμενων, αποκλίνοντας έτσι φραστικά από τη διατύπωση του άρθρου 3 παρ. 1 της ανωτέρω Οδηγίας, η οποία ομιλεί για "σημαντική ανισορροπία ανάμεσα στα δικαιώματα και στις υποχρεώσεις των μερών". Στενή γραμματική ερμηνεία του όρου "υπέρμετρη διατάραξη" θα οδηγούσε σε σημαντικό περιορισμό της δυνατότητας ελέγχου του περιεχομένου των γενικών όρων των συναλλαγών και συνεπώς σε μειωμένη προστασία του καταναλωτή έναντι εκείνης της Οδηγίας. Η ανάγκη της σύμφωνης με την Οδηγία ερμηνείας του εθνικού δικαίου, επιβάλλει, ο όρος "υπέρμετρη διατάραξη" να εκληφθεί, διασταλτικά ερμηνευόμενος, ότι σημαίνει "ουσιώδη ή σημαντική" διατάραξη. Η ανάγκη αυτή εναρμονισμένης δηλαδή προς την οδηγία ερμηνείας, επιβάλλει να δοθεί η ίδια έννοια μέσω τελεολογικής συστολής, στον όρο "διατάραξη" και μετά την απόληψη του όρου "υπέρμετρη" στην οποία προέβη ο νεότερος νομοθέτης με το άρθρο 10 παρ. 24 στοιχείο β' του ν. 2741/1999 και συνεπώς και

μετά την τροποποίηση αυτή, προϋπόθεση της καταχρηστικότητας κάποιου Γ.Ο.Σ είναι, η με αυτόν "ουσιώδης ή σημαντική" διατάραξη της συμβατικής ισορροπίας. (Ολ. ΑΠ 6/2006). Περαιτέρω, εκτός από την ανωτέρω γενική ρήτρα για την καταχρηστικότητα των Γ.Ο.Σ, που συνεπάγονται διατάραξη της συμβατικής ισορροπίας, στην παρ. 7 του άρθρου 2 του ν. 2251/1994 απαριθμούνται ενδεικτικές και τριάντα μία περιπτώσεις γενικών όρων που θεωρούνται άνευ ετέρου (per se) καταχρηστικοί, χωρίς ως προς αυτούς να ερευνείται η συνδρομή των προϋποθέσεων της γενικής ρήτρας, αφού αυτοί θεωρούνται κατ' αμάχητο τεκμήριο, ότι έχουν καταχρηστικό χαρακτήρα. Η σωρευτική εφαρμογή από το δικαστήριο των παραγράφων 6 και 7 του άρθρου 2 του ν. 2251/1994 επιβάλλεται, δεν αποκλείεται, καθώς η επίκληση του γενικού αξιολογικού κριτηρίου "της διατάραξης της ισορροπίας των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των συμβαλλομένων σε βάρος του καταναλωτή" είναι δυνατό να έχει αξία και χρησιμότητα για την εξειδίκευση των αόριστων νομικών εννοιών και αόριστων αξιολογικών κριτηρίων που χρησιμοποιεί ο νόμος στις επί μέρους περιπτώσεις του ενδεικτικού καταλόγου. Επιπλέον, και οι περιγραφόμενες από το νόμο ειδικές περιπτώσεις, κατ' αμάχητο τεκμήριο, καταχρηστικότητας, αποτελούν δείκτες που καθοδηγούν στην ερμηνεία της γενικής ρήτρας και συγκεκριμένα της έννοιας της διατάραξης της συμβατικής ισορροπίας. Μεταξύ των καθοδηγητικών αρχών που συνάγονται από τις ειδικές αυτές περιπτώσεις είναι και η αρχή της διαφάνειας, η αρχή της απαγόρευσης της χωρίς λόγο ανάθεσης του προορισμού της παροχής ή των επί μέρους στοιχείων της στην απόλυτη κρίση του προμηθευτή, καθώς και η αρχή της απαγόρευσης της εκ των προτέρων, χωρίς σπουδαίο λόγο, δέσμευσης του καταναλωτή, να μην ασκήσει κατά τη λειτουργία και εξέλιξη της σύμβασης, νόμιμα δικαιώματά του έναντι του προμηθευτή. Ειδικότερα, σύμφωνα με την αρχή της διαφάνειας, η οποία ρητά διατυπώνεται και στο άρθρο 5 της Οδηγίας, οι Γ.Ο.Σ. πρέπει να είναι διατυπωμένοι με τρόπο σαφή και κατανοητό, ώστε ο καταναλωτής να είναι σε θέση να διαγνώσει εκ των προτέρων κρίσιμα στοιχεία ή μεγέθη της σύμβασης, όπως τη διάρκειά της και τα μεγέθη που περιλαμβάνονται στη βασική σχέση παροχής και αντιπαροχής. Η σχέση αυτή παροχής και αντιπαροχής, ενώ κατ' αρχήν δεν λαμβάνεται υπόψη για την εκτίμηση του καταχρηστικού χαρακτήρα κάποιου Γ.Ο.Σ., εντούτοις, σύμφωνα και με το άρθρο 4 παρ. 2 της Οδηγίας, ελέγχεται εάν ο σχετικός όρος δεν είναι διατυπωμένος κατά τρόπο σαφή και κατανοητό, εάν δηλαδή έχει παραβιαστεί η αρχή της διαφάνειας. Επιπροσθέτως, κατά τη διάταξη του άρθρου 1 παρ. 4 περ. α' του ίδιου π. νόμου ν. 2251/1994, όπως ίσχυε πριν από την αντικατάστασή του με το άρθρο 1 παρ. 5 ν. 3587/2007, καταναλωτής είναι κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο για το οποίο προορίζεται τα προϊόντα ή οι υπηρεσίες που προσφέρονται στην αγορά ή το οποίο κάνει χρήση τέτοιων προϊόντων ή υπηρεσιών, εφόσον αποτελούν τον τελικό αποδέκτη τους. Κατά την ίδια διάταξη, όπως ισχύει μετά την κατά τα ανωτέρω αντικατάστασή της, ως καταναλωτής νοείται κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή ενώσεις προσώπων, χωρίς νομική προσωπικότητα, για τα οποία προορίζονται τα προϊόντα ή οι υπηρεσίες που προσφέρονται στην αγορά και τα οποία κάνουν χρήση των προϊόντων ή των υπηρεσιών αυτών, εφόσον αποτελούν τον τελικό αποδέκτη τους (ΑΠ 1332/2012, ΑΠ 7/2011).

Στην προκειμένη περίπτωση η αναρσεύσιμα μέμετρα την προσβαλλόμενη απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου, που δίκασε ως Εφετείο, για τις ακόλουθες πλημμέλειες, με

τις οποίες, κατά τα εκτιθέμενα στην αίτηση αναρσεύσιμα, παραβιάστηκαν κανόνες ουσιαστικού δικαίου και πληρώθηκε το πραγματικό του αναρσεύσιμου λόγου από τον αριθμό 1 του άρθρου 560 ΚΠολΔ, και ειδικότερα εφαρμόστηκαν πλημμελώς οι διατάξεις των άρθρων: α) 2 του ν. 1046/1980, 1 περ. Β' της ΠΔ/ΤΕ 1955/1991, που αφορά τους κανόνες χορήγησης δανείων από πιστωτικά ιδρύματα και της ΠΔ/ΤΕ 2286/1994, β) 281, 288 και 914 ΑΚ, 2 παρ. 7 περ. ια' του ν. 2251/1994 σε συνδυασμό προς το άρθρο 2 παρ. 1, 3, 10 αυτού και 25 του Συντάγματος, γ) 281 ΑΚ και δ) η έδουσα κανονιστική ισχύ υπ' αρ. 178/19-7-2004 απόφαση της ΕΤΠΘ/ΤΕ. Προς διερεύνηση της βασιμότητας των ως άνω αιτημάτων επισκοπούνται, παραδεικνύς, κατ' άρθρο 561 παρ. 2 ΚΠολΔ, από τα διαδικαστικά έγγραφα το δικόγραφο της ανακοπής και της προσβαλλόμενης απόφασης. Από το παραδεικνύσιμο επισκοπούμενο δικόγραφο της ανακοπής προκύπτει, ότι σ' αυτό εκτίθενται, ότι η αναρσεύσιμη στις 15-7-2010 έλαβε δάνειο ποσού 10.000 ευρώ, με άληκτο κεφάλαιο στις 16-7-2012 7.856,75 ευρώ, το οποίο ήταν ενήμερο έως τον Ιούλιο 2012. Οτι ενώ με την από 27-8-2012 αγωγή της ενώπιον του Ειρηνοδίκου Αμαλιάδας, επί της οποίας δεν έχει εκδοθεί απόφαση, ζητούσε να αναρσεύσιμη η μηνιαία δόση και να επιμηκυνθεί ο χρόνος αποπληρωμής του δανείου και παράλληλα είχε αμειψιθήσει το κατάλοιπο του λογαριασμού που της είχε αποστείλει η καθής, η τελευταία εξέδωσε την προσβαλλόμενη διαταγή πληρωμής και της κοινοποίησε τη συναφή από 28-6-2013 επιταγή προς εκτέλεση, με την οποία επιτασσόταν αυτή να καταβάλει στην αναρσεύσιμη το ποσό των 8.624,38 ευρώ, πλέον τόκων και εξόδων, ως υπόλοιπο δανείου. Με βάση τα περιστατικά αυτά η αναρσεύσιμη ζήτησε την ακύρωση τόσο της διαταγής πληρωμής όσο και της εντολής προς εκτέλεση για τους ακόλουθους λόγους: α) λόγω κατάχρησης της δεσπόζουσας θέσης της αναρσεύσιμης σε βάρος της, β) λόγω ακυρότητας των γενικών όρων των συναλλαγών (ΓΟΣ), καθώς με προδιατυπωμένο όρο στη σύμβαση δανείου η αναρσεύσιμη μπορούσε να μεταβάλει το επιτόκιο, χωρίς ειδικά καθορισμένα και εύλογα κριτήρια, με αποτέλεσμα η απαίτησή της να μη καθίσταται βέβαια και εκκαθαρισμένη, πέραν του ότι με τον τρόπο αυτό ενσωματώθηκαν σ' αυτήν παράνομοι τόκοι (συμβατικοί και υπερημερίας), με περαιτέρω συνέπεια η συμφωνία για επιτόκιο που υπερβαίνουν τα εξωπραγματικά να απαγορεύεται από το νόμο ως καταχρηστική, γ) ότι, ενώ κατά το χρόνο καταρτίσεως της σύμβασης δανείου (15-7-2010) το νόμιμο, δικαιοπρακτικό επιτόκιο ανερχόταν σε ποσοστό 6,75% ετησίως και το επιτόκιο υπερημερίας σε ποσοστό 8,75% ετησίως, και κατά το χρόνο επιδόσεως της επιταγής προς εκτέλεση είχαν μειωθεί αυτά σε ποσοστό 6% και 8% ετησίως, αντίστοιχα, η αναρσεύσιμη είχε συμφωνήσει μαζί της επιτόκιο ύψους 11% κυμαινόμενο και επιτόκιο υπερημερίας πλέον 2,5%, αξίωσε δε με την επιταγή προς εκτέλεση ετήσιο επιτόκιο, που ανερχόταν σε ποσοστό 15,50%, και έτσι άκυρα, καταχρηστικά και μη νόμιμα ζητείται να επιβληθεί η αναρσεύσιμη με μεγαλύτερο ποσοστό τόκου. Από την επισκόπηση της αναρσεύσιμη προσβαλλόμενης απόφασης, πρώτον κατά το μέρος της νομικής υπαγωγής των πραγματικών περιστατικών της ανακοπής, που γίνεται σ' αυτήν, και δεύτερον κατά το μέρος της παράθεσης των ουσιαστικών διαπιστώσεων στην ελάσσονα πρόταση της, ώστε με την περαιτέρω υπαγωγή αυτών στις διατάξεις του ουσιαστικού νόμου να κριθεί, αν, στο δεύτερο βαθμό, υπήρξε λαθυσμένη εφαρμογή του νόμου, προέκυψε, ότι έγιναν δεκτά από αυτή τα ακόλουθα: "Σύμφωνα με την ΠΔ/ΤΕ υπ' αριθμ. 2286/28-1-1994, που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 1

του ν. 1266/1982, σχετικός με τα καταναλωτικά δάνεια και τα χρεωστικά υπόλοιπα λογαριασμών πιστωτικών δανείων, τα επιτόκια καθορίζονται ελεύθερα από τα πιστωτικά ιδρύματα, με την επιφύλαξη όμως των διατάξεων περί ελαχίστων επιτοκίων χορήγησης που τυχόν ισχύουν. Τα τραπεζικά επιτόκια είναι σήμερα κατά κανόνα ελεύθερος διαπραγματεύσιμα και το ισχύουν γι' αυτά καθιερωθεί και συνοδεύεται από τη θέσπιση ανωτάτων ορίων. Η επέμβαση του νομοθέτη περιορίζεται στην ρύθμιση των εξωπραγματικών μόνο επιτοκίων. Εξάλλου, τα εξωπραγματικά επιτόκια, παρά τον περιορισμό τους στις εξωπραγματικές συναλλαγές, δεν παύουν να έχουν γενικότερη κοινωνική και οικονομική σημασία και να αφορούν και τις τραπεζικές συμβατικές σχέσεις. Ο κοινωνικός και οικονομικός σκοπός του δικαιώματος στην ελεύθερη διαμόρφωση των τραπεζικών επιτοκίων είναι η συμπίεσή τους κάτω από τα όρια των εξωπραγματικών. Έτσι, η συμφωνία για επιτόκιο που υπερβαίνουν τα ανώτατα αυτά όρια δεν παύει να απαγορεύεται από το νόμο (281 ΑΚ). Ενόψει των ανωτέρω γενικών όρων που επιπέσει στην πράξη να καθορίζει εκάστοτε συμβατικό τόκο με τον οποίο θα χρεώνεται ο λογαριασμός του πελάτη στις περιπτώσεις τμηματικών εξοφλήσεων (καταβολών σε δόσεις), είναι καταχρηστικός και συνεπώς άκυρος λόγω της αντίθεσής του στο άρθρο 2 § 7 περ. ια' ν. 2251/94, όταν δεν καθορίζονται κριτήρια ειδικά εκ των προτέρων και εύλογα για τον καταναλωτή - πελάτη. Ομοίως, όσον αφορά στο επιτόκιο υπερημερίας και ο γενικός όρος με τον οποίο προβλέπεται η αύξηση του επιτοκίου αυτού μονομερής από την τράπεζα, προσκρούει στις διατάξεις του ανωτέρω νόμου, διότι καθιστά την οφειλή αόριστη, εφόσον επιπέσει στην τράπεζα να μεταβάλει οποτεδήποτε το ποσοστό του τόκου. ... Με το δεύτερο λόγο εφέσεως ... η εκκαλούσα ισχυρίζεται ότι ο ίδιος (ενν. δεύτερος) λόγος ανακοπής είναι μη νόμιμος, καθώς δύναμι ... της υπ' αριθμ. 178/2004 απόφασης της Επιτροπής Τραπεζικών και Πιστωτικών Θεμάτων της Τράπεζας της Ελλάδος ... δόθηκε η δυνατότητα συνομιολόγησης στο πλαίσιο συναπτόμενων συμφωνιών τραπεζικών συμβάσεων και επιτοκίων που υπερβαίνουν το εκάστοτε οριζόμενο για τα εξωπραγματικά όμοια ανώτατο όριο, χωρίς οι συμφωνίες αυτές να είναι αθέμιτες για το λόγο αυτό. Ο λόγος αυτός εφέσεως είναι απορριπτός ως μη νόμιμος, δεδομένου ότι η ανακόπηση επικαλέστηκε ακυρότητα προδιατυπωμένου όρου, που επιπέσει στην εκκαλούσα να μεταβάλει το επιτόκιο, χωρίς ειδικά καθορισμένα και εύλογα κριτήρια, με αποτέλεσμα να μη καθίσταται βέβαια και εκκαθαρισμένη η οφειλή ...". Στις ακολουθούσες ουσιαστικές διαπιστώσεις της ελάσσονας πρότασης έγιναν δεκτά τα ακόλουθα: "Δυνάμει της από 15-7-2010 σύμβασης χορηγήθηκε στην εφεσίβλητη (ενν. την αναρσεύσιμη) ως οφειλέτη προσωπικό δάνειο από την εκκαλούσα (ενν. την αναρσεύσιμη) ... ποσού 10.000 ευρώ. ... Η εκκαλούσα τράπεζα ... κατήγγειλε στις 12-3-2013 την ανωτέρω σύμβαση λόγω μη τήρησης των υποχρεώσεων - συμβατικών όρων αυτής εκ μέρους της εφεσίβλητης, κηρύσσοντας το εν λόγω δάνειο στο σύνολό του ληξυπρόθεσμο και απαιτητό. ... Στη συνέχεια, ... εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 131/2013 διαταγή πληρωμής του Ειρηνοδίκη Αμαλιάδας με την οποία η εφεσίβλητη υποχρεώθηκε να καταβάλει στην εκκαλούσα το ποσό των 8.624,38 ευρώ, έντοκα από την επομένη της καταγγελίας, ήτοι την 13-3-2013, με το συμβατικό επιτόκιο υπερημερίας, πλέον εξόδων. Ακολούθως, με την από 28-6-2013 επιταγή προς πληρωμή η εφεσίβλητη επέστρεψε αναγκαστική εκτέλεση σε βάρος της εκκαλούσας με εκτελεστό τίτλο την ανωτέρω διαταγή πληρωμής για το συνολικό ποσό των 8.858,38 ευρώ, του μεν κεφαλαίου

8.624,38 ευρώ εντόκιος με το συμβατικό επιτόκιο υπερημερίας 15,50% από την επομένη της καταγγελίας, το δε υπόλοιπο ποσό των 234 ευρώ εντόκιος από την επίδοση της επιταγής προς εκτέλεση. ... Περαιτέρω, αποδείχθηκε ότι σύμφωνα με τον προδιατυπωμένο 3ο όρο της σύμβασης το δάνειο είναι έντοκο, με το επιτόκιο που αναγράφεται στο παράρτημα, το οποίο προσαυξάνεται με την εισφορά του ν. 128/1975, ενώ σε περίπτωση κυμαινόμενου επιτοκίου, η τράπεζα δικαιούται να αποφασίζει την τελευταία ημέρα κάθε ημερολογιακού μήνα την αναρσεύσιμη του μέχρι του ύψους της διαφοράς μεταξύ της τιμής του επιτοκίου δείκτη euribor τριμήνου την τελευταία ημέρα του μήνα αυτού και της τιμής του ίδιου δείκτη την τελευταία ημέρα του αμέσως προηγούμενου μήνα. Ως δε euribor τριμήνου νοείται το διατραπεζικό επιτόκιο δανεισμού για προθεσμιακές καταθέσεις εντός της ζώνης του ευρώ. Όμως, από τον παραπάνω προδιατυπωμένο όρο προκύπτει ότι η καθής διατήρησε τη δυνατότητα να μεταβάλει το επιτόκιο ελεύθερα και χωρίς κανένα προδιατυπωμένο κριτήριο. Σύμφωνα δε με το παράρτημα της σύμβασης, κατά την ημερομηνία κατάρτισης της (15-7-2010), το κυμαινόμενο επιτόκιο που επιβάλλει η καθής στην ανακόπηση ήταν 11,00% + 0,6% (εισφορά ν. 128/1975) = 11,60% ... Ακόμη, το επιτόκιο υπερημερίας καθορίζεται από το ως άνω επιτόκιο συν 2,5 μονάδες και ορίστηκε στο 14,1% ... Όμως, κατά το ίδιο χρονικό διάστημα το ανώτατο δικαιοπρακτικό επιτόκιο ανερχόταν σε 6,75% και το επιτόκιο υπερημερίας σε 8,75%, ήτοι το συμβατικό επιτόκιο που καθορίστηκε βάσει της υπογραφείσας σύμβασης υπερβαίνει το εξωπραγματικό δικαιοπρακτικό επιτόκιο κατά 4,85% και το συμβατικό επιτόκιο υπερημερίας υπερβαίνει το εξωπραγματικό επιτόκιο υπερημερίας κατά 5,35%. Στη συνέχεια το δικαιοπρακτικό επιτόκιο καθώς και το επιτόκιο υπερημερίας ακολούθησαν πιστωτική πορεία και κατά την ημερομηνία καταγγελίας της ανωτέρω σύμβασης ανερχόταν σε 6,50% και 8,50%, αντίστοιχα. ... Με την ανακοπόμενη διαταγή πληρωμής και την επιταγή ... ζητείται από την καθής να καταβάλει στην αιτούσα το ποσό των 8.624,38 ευρώ με το συμβατικό επιτόκιο υπερημερίας ύψους 15,50%, παρόλο που το ανώτατο επιτόκιο υπερημερίας ανερχόταν κατά το χρόνο σύνταξης της επιταγής σε 8%, ήτοι ζητείται επιτόκιο υπερημερίας ανώτερο του εξωπραγματικού κατά 7,5% ... Ενόψει των όσων εκτίθενται ... ο γενικός όρος, που επιπέσει στην τράπεζα να καθορίζει εκάστοτε συμβατικό τόκο, με τον οποίο θα χρεώνεται ο λογαριασμός του πελάτη στις περιπτώσεις τμηματικών εξοφλήσεων (καταβολών σε δόσεις), είναι καταχρηστικός και συνεπώς άκυρος, στην περίπτωση που δεν καθορίζονται κριτήρια εκ των προτέρων και εύλογα για τον καταναλωτή πελάτη, καθώς προέκυψε από την επισκόπηση της σύμβασης ότι πρόκειται για έντυπη υποποσημένη σύμβαση προσχώρησης με προδιατυπωμένους όρους, η οποία απευθύνεται σε ευρύ κοινό και δεν καταρτίστηκε συγκεκριμένα για την εφεσίβλητη, χωρίς δυνατότητα διαπραγματεύσεως εκ μέρους της τελευταίας των σχετικών όρων.

Συνεπώς, ο υπολογισμός των τόκων τον οποίο έκανε η εκκαλούσα με την επιβολή επιτοκίων μεγαλύτερων των οριζόμενων δικαιοπρακτικών δεν είναι νόμιμος". Με βάση τις παραδοχές αυτές το δίκασαν ως Εφετείο Μονομελές Πρωτοδικείο έκρινε ότι ο σχετικός λόγος της ανακοπής της αναρσεύσιμης ήταν βάσιμος και απέρριψε κατόπιν αυτού την όφηση της αναρσεύσιμης κατά της αποφάσεως του Ειρηνοδίκου, που είχε αποφανθεί ομοίως.

Έτσι που έκρινε το κατ' έρεση δικάσαν Μονομελές Πρωτοδικείο εσφαλμένα ερμήνευσε και εφάρμοσε τους προπαρατεθέντες κανόνες ουσιαστικού δικαίου, και ειδικότερα τις διατάξεις των άρθρων 2 παρ. 1 έως 3, 6, 7 περ. ε', ζ', η' ια' ν. 2251/1994, όπως η παρ. 6 αντικαταστάθηκε με το άρθρο 10 παρ. 24 στοιχείο β' του ν. 2741/1999, και 281 ΑΚ. Συγκεκριμένα, η παραδοχή της προσβαλλόμενης αποφάσεως ότι από τον όρο της συμβάσεως δανείου για κυμαινόμενο επιτόκιο προκύπτει ότι η αναρρεσίονσα διατήρησε τη δυνατότητα να μεταβάλει ελευθέρως το επιτόκιο χωρίς προδιατυπωμένα κριτήρια, στηρίζεται σε εσφαλμένη προϋπόθεση, εφόσον δεν παραβιάστηκε η θεμελιώδης αρχή της προστασίας του καταναλωτή, που είναι η διαφάνεια, η οποία διέπει το δίκαιο των Γ.Ο.Σ. και είναι ενσωματωμένη στην ημεδαπή έννομη τάξη με τις ως άνω διατάξεις του ν. 2251/1994 και επιτάσσει τη σαφήνεια και το κατανοητό του κάθε όρου. Πράγματι, ο καθορισμός στη σύμβαση δανείου του επιτοκίου σε ποσοστό 11% πλέον εισφοράς Ε.Φ.Τ.Ε. 0,6% με δυνατότητα της Τράπεζας να αποφασίζει την τελευταία ημέρα κάθε ημερολογιακού μήνα την αναπροσαρμογή του μέχρι του ύψους της διαφοράς μεταξύ της τιμής του επιτοκιακού δείκτη ευρίβορ τριμήνου την τελευταία ημέρα του μήνα αυτού και της τιμής του ίδιου δείκτη την τελευταία ημέρα του αμέσως προηγούμενου μήνα, ως ευρίβορ δε τριμήνου να νοείται το διατραπεζικό επιτόκιο δανεισμού για προθεσμιακές καταθέσεις εντός της ζώνης του ευρώ, περιλαμβάνει σαφή και προδιατυπωμένα κριτήρια καθορισμού του επιτοκίου. Συγκεκριμένα, οι νομικές συνέπειες του όρου για την αναρρεσίβλητη είναι σαφείς και δεν διαπιστώνεται ασάφεια προς ενίσχυση των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων της αναρρεσίονσας, ούτε για την προβολή από την πλευρά της φαινομενικών αξιώσεων. Οι οικονομικές συνέπειες και επιβαρύνσεις από τον όρο περί κυμαινόμενου επιτοκίου είναι ευκρινείς για την αναρρεσίβλητη, υπό την έννοια ότι μπορούν να γίνουν άμεσα κατανοητές από αυτήν ως μέση καταναλώτρια, η οποία δεν διαθέτει εξειδικευμένες νομικές και οικονομικές γνώσεις. Η διατύπωση του όρου υπήρξε σαφής και κατανοητή, το περιεχόμενο αυτού ορισμένο και η εξέλιξη του προβλέψιμη. Ο τρόπος υπολογισμού του επιτοκίου ήταν για την αναρρεσίβλητη σαφώς περιγεγραμμένος και προσδιορισμένος με κριτήρια αντικειμενικά, αφού στη διαμόρφωση του λαμβανόταν υπόψη ο επιτοκιακός δείκτης ευρίβορ και η αναρρεσίβλητη, καταναλώτρια, μπορούσε να αντιληφθεί με πλήρη σαφήνεια την αναλαμβανόμενη υποχρέωση ως προς το ύψος του επιτοκίου του δανείου της. Τουτό ήταν εκ των προτέρων εναργές και σαφές και προσδιοριζόταν εξ αρχής πριν την κατάρτιση της συμφωνίας, χωρίς απόκρυψη άλλων κριτηρίων, που θα διέμενυδαν τις τυπικές και δικαιολογημένες προσδοκίες του πελάτη ως προς την εξέλιξη της συναλλακτικής του σχέσης με την Τράπεζα. Η ρήτρα εξάλλου, που παρέχει στην αναρρεσίονσα τη διακριτική ευχέρεια να καθορίσει το επιτόκιο μέχρι ορισμένου ανωτάτου ορίου, λειτουργούσε στην ουσία υπέρ του δανειζόμενου καταναλωτή, αφού θα είχε ως ενδεχόμενο αποτέλεσμα τον καθορισμό του επιτοκίου σε ύψος κατώτερο του ανωτάτου ορίου, όπως θα προέκυπε από την εφαρμογή του σχετικού όρου της συμβάσεως δανείου. Περαιτέρω, η παραδοχή του Εφετείου ότι δεν είναι νόμιμος, ως καταχρηστικός, ο υπολογισμός των τόκων, στον οποίο προέβη η αναρρεσίονσα, καθορίζοντας το κυμαινόμενο επιτόκιο κατά το χρόνο καταρτίσεως της συμβάσεως δανείου σε ποσοστό 11% πλέον εισφοράς Ε.Φ.Τ.Ε. 0,60%, το δε ποσοστό υπερημερίας συν 2,50 μονάδες, δηλαδή 14,10%, ενώ τα εξωτραπεζικά επιτόκια κατά το χρόνο με

καταρτίσεως του δανείου ήταν 6,75% και 8,75%, αντίστοιχα, κατά το χρόνο δε καταγγελίας της συμβάσεως 6% και 8%, αντίστοιχα, είναι εσφαλμένη, αφού, σύμφωνα με τα όσα εκτέθηκαν στη μείζονα σκέψη, δεν καθίσταται το συμβατικά καθορισθέν κυμαινόμενο τραπεζικό επιτόκιο καταχρηστικό κατά το υπερβάλλον, απλώς και μόνο γιατί υπερβαίνει τα δικαιοπρακτικά (εξωτραπεζικά) επιτόκια, χωρίς την επίκληση των προϋποθέσεων των γενικών ρητρών του ΑΚ (άρθρ. 281, 388), καθώς και του άρθρου 2 του ν. 2251/1994 "περί προστασίας των καταναλωτών", τις οποίες και δεν επικαλέστηκε με την ανακοπή της η αναρρεσίβλητη.

Κατ' ακολουθίαν τούτων, πρέπει να αναρρεθεί η προσβαλλόμενη απόφαση, κατ' αποδοχή του λόγου της αιτήσεως αναρρεσεως και του προσθέτου λόγου, να παραπεμφθεί δε η υπόθεση για νέα εκδίκαση στο δικαστήριο που την εξέδωσε, εφόσον είναι δυνατή η σύνθεσή του από άλλο δικαστή (άρθρο 580 παρ. 3 ΚΠολΔ), και να διαταχθεί, σύμφωνα με το άρθρο 495 παρ. 3 ΚΠολΔ, η επιστροφή του παραβόλου στην αναρρεσίονσα, όπως ορίζεται ειδικότερα στο διατακτικό. Η δικαστική δαπάνη μεταξύ των διαδίκων πρέπει να συμψηφισθεί στο σύνολό της λόγω του δυσερμηνεύτου των διατάξεων που εφαρμόστηκαν (άρθρα 179, 183 ΚΠολΔ), όπως ορίζεται στο διατακτικό.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Αναρεί την 45/2015 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αμαλιάδας.

Παραπέμπει την εκδίκαση της υποθέσεως στο αυτό δικαστήριο συντιθέμενο από άλλο δικαστή.

Συμψηφίζει στο σύνολό της τη δικαστική δαπάνη μεταξύ των διαδίκων.

Διατάσσει την επιστροφή του παραβόλου στην αναρρεσίονσα.

ΚΡΙΘΗΚΕ, αποφασίσθηκε στην Αθήνα, στις 21 Μαΐου 2018.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΘΗΚΕ σε δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριό του, στην Αθήνα, στις 29 Μαΐου 2018.

Ο ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ ΑΡΕΟΠΑΓΙΤΗΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ